

Слід зазначити, що менеджер, який має високий рівень проєктної компетентності, здатен більш ефективно використовувати час (мінімізує «втрати часу» та виключає «переробки» виконаної роботи).

Список використаних джерел:

1. Бабаєв В.М. Управління проєктами: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Управління проєктами» / Бабаєв В.М. – Харків: ХНАМГ, 2006.
2. Батенко Л.П. Управління проєктами: Навч. посібник / Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В., Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. – К.: КНЕУ, 2003.
3. Операційний менеджмент : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2013.
4. Тарасюк Г.М. Управління проєктами : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Каравела, 2006.
5. Мазур І.І. Управління проєктами: навч. посібник. / І.І. Мазур, В.Д. Шапіро, Н.Г. Ольдерогге. – М., Омега-Л, 2007.
6. Проектний аналіз: Навч. посібник / Під. ред. С.О. Москвіна. – К.: Лібра, 1999.

ВТІЛЕННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ ЗАСАД ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Ільченко О.Г., Голота О.В.
(Київ, Україна)

Формування цілісного світогляду молодих поколінь відповідно до завдань освіти для сталого розвитку потребує відповідного навчального середовища, в тому числі його матеріального складника, елементом якого є кабінет довкілля (цілісного світогляду в старшій школі). Навчальний кабінет – складник навчального середовища, від якого на 29% залежить ефективність дидактичного процесу. Крім того, в однокомплектній школі економічно доцільно мати кабінет цілісного світогляду замість 5 окремих кабінетів, незалежно від того, викладається зміст освітньої галузі в інтегрованому курсі чи в інтегративній системі окремих предметів.

Обладнання кабінету довкілля визначається специфічністю навчального предмету і відрізняється від інших кабінетів загальноосвітніх шкіл тим, що поряд з різноманітними обладнанням і технічними засобами навчання в ньому створюються умови для спостереження, дослідів, демонстрації живих об'єктів природи (рослин і тварин), роботи по виготовленню моделей, в тому числі і моделювання на комп'ютері та в осередку віртуальної реальності [1; 3]. Базою для доповнення кабінету природним матеріалом, необхідним для заняття, можуть стати об'єкти природнього і виробничого (сільськогосподарського) оточення: ліс, луки, водойма, колгоспне поле, сад, город.

Кабінет «Довкілля» в загальноосвітній школі – це спеціально обладнане приміщення, що забезпечує наукову організацію праці учнів і викладачів, дає можливість реалізувати провідні ідеї та методи навчання, що проєктуються педагогічною системою курсу «Довкілля». Провідна ідея курсу «Довкілля» – інтеграція знань, в тому числі на засадах освіти для сталого розвитку [2].

В початковій школі курс «Довкілля» включає природознавство, суспільствознавство, історію свого краю, свого народу. В цьому курсі закладаються наукові знання, які в основній школі, розгалужуються на фізичні, астрономічні,

хімічні, біологічні, географічні, історичні та ін. В кабінеті, обладнаному для вивчення курсу «Довкілля», має бути представлена матеріальна база для наукового засвоєння знань з основ цих наук, формування в учнів таких методів пізнання, як спостереження і дослідження. Тому кабінет курсу «Довкілля» суттєво відрізняється від інших кабінетів – фізики, хімії, біології, фізичної географії, історії. Цей кабінет є моделлю природного довкілля, в якому все є. Але в кабінеті учні можуть наочно сприйняти, як людина для полегшення вивчення складного світу довкілля умовно розділяє його на частини, що вивчаються окремими науками за допомогою властивих цим наукам методів і відповідних їм приладів. Структура кабінету «Довкілля» перебуває в стадії становлення, і поки що можна говорити про досвід його створення.

В школі, де немає паралелей і мала наповнюваність класів, під кабінет-музей «Довкілля» відводиться велика класна кімната з підсобним приміщенням, яке найдоцільніше з'єднати з кімнатою (але воно може бути і окремим, поруч з кабінетом).

В кабінеті виділяються куточки – астрономічний разом з метеорологічним – зліва від дошки, біля вікон. В ньому розміщена карта зоряного неба, модель сонячної системи, телескоп. За вікном – термометр, на вікні гномон (або кілька гномонів); проти вікна – флюгер. На стіні (можна поруч з картою зоряного неба) розташовують «народний прогностик». Справа від дошки розміщуються (найкраще в ніші) дві шафи – для збереження найуживанішого демонстраційного та лабораторного експерименту. При можливості використовуються окремі шафи для 1-4 і 5-6 кл. На стіні розміщені фізична карта півкуль та періодична система елементів Д.І. Менделєєва.

Біля демонстраційного стола, який розташований на підвищенні, як і в інших кабінетах, установлюють відеомагнітофон; комп'ютер ставлять на столі так, щоб він не закривав дошку. При можливості використовують проектор і мультимедійну (інтерактивну) дошку.

Біля стіни, протилежної до дошки, обладнується «мінімайстерня». Вона складається з тумбочки з набором столярного та слюсарного інструменту і верстака, що відповідає ростові учнів.

В мінімайстерні є також шафа з «матеріалом довкілля». Його складають учні під керівництвом учителя (тут є картон, дерево, жерсть, фольга, дріт; шматочки пластмаси, оргскла, металу, шкіри, тканин; глина, пісок, камінці; гілочки дерев, сучки, шишки; дерев'яні дощечки різних розмірів, пластилін, цвяхи та ін. Набір посуду – вчителі використовують пластмасові «одноразові» стакани, миски, ложки, поліетиленові пляшки та ін.). Під час виконання завдань з моделювання учні беруть з шафи потрібний їм матеріал, інструмент. Така «міні майстерня» втілює ідею А.С. Макаренка про «вільну майстерню» для малюків, майстерню, яку радив мати при кожній школі М.В. Остроградський.

Біля майстерні – шафа з обладнанням для мінітеатру. В курсі «Довкілля» початкової школи один з важливих методів навчання – гра. Коли бджілка і мурашки (собака і кіт і т.д.) розмовляють про своє довкілля, вони одягають відповідні «костюми» і ставлять відповідні «декорації». «Костюми» і «декорації» виготовляються дітьми під час моделювання на уроках довкілля чи на уроках праці. «Декорації» – це моделі довкілля відповідної істоти – бджілки, мурашки, синички, ластівки та ін. Вони служать наочністю під час вивчення тем «Довкілля» і водночас використовуються під час гри.

Не менше цікавою для дітей початкової школи є подорож у «стародавню минувшину» – вони із захопленням перетворюються в «дружинників» з княжої

доби та «козаків» Запорізької Січі. Шафа «стародавня минувщина» виконує роль міні-музея минулого рідного краю. В ній одяг, взуття українців, посуд, знаряддя праці, моделі житла. Учні їх з інтересом виготовляють і чекають, коли ця наочність буде використана на уроці.

В курсі «Довкілля» учні ведуть спостереження, дослідження за своїм здоров'ям, тому в кабінеті доцільно по можливості організувати «медпункт». Це куточок, де є аптечка, медичні ваги, лінійка для вимірювання зросту, силовімір, фонендоскоп, прилад для визначення пульсу.

Світлу стіну (з вікнами) займає куточок живої природи: акваріум, кімнатні рослини, розсада городніх рослин, «трава» для тварин та ін. Живий куточок для тварин краще розмістити у коридорі чи рекреації. Особливу радість у дітей викликають птахи. їх голоси роблять модель довкілля живою.

Окрему шафу можна відвести під «речі природодослідника». В ній прилади природодослідника, сумка, різноманітні сачки, посуд для спостереження за життям комах, черв'їв, земноводних, плазунів; блокноти; туристичні килимки, що використовуються на уроках серед природи, одяг.

Список використаних джерел:

1. Ільченко О. Г. Методичні рекомендації організації кабінету довкілля. Полтава : Наук.-метод. центр інтеграції змісту освіти АПН України, 2000. 20 с.
2. Ільченко О. Г. Навчальне середовище для інтеграції змісту освіти на засадах освіти для сталого розвитку. *Технології інтеграції змісту освіти* : зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. «Інтеграція змісту освіти на засадах освіти для сталого розвитку», 26 квітня 2012 р. / редкол. : В.Р. Ільченко (голов. ред.) та ін. Вип. 4. Полтава : ПОІППО, 2012. С. 155-161.
3. Голота О. В. Які типи цифрового контенту доцільно використовувати в осередку віртуальної реальності у навчальному кабінеті цілісного світогляду. *Технології інтеграції змісту освіти* : зб. наук. пр. Всеукраїнського круглого столу «Інтеграція змісту освіти в профільній школі», 17 квітня 2019 р. Вип. 11. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2019. С. 147-151.

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАСАД ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Ільченко В.Р., Гуз К.Ж.
(Київ, Україна)

Державні документи орієнтують зміст освіти, навчальний процес на втілення в них засад освіти для сталого розвитку [1; 3], яка відрізняється від традиційної освіти формуванням в учнів цілісної картини світу, здатності досліджувати, зберігати довкілля, що і реалізується в системі курсу «Довкілля» [2].

У курсі «Довкілля» (5-6 кл.) відповідно до ДС базової середньої освіти [3] реалізується розвиток і соціалізація особистості учнів шляхом неперервного формування освітньої характеристики особистості – життєствердного образу світу як вихідного пункту і результату будь-якого пізнавального процесу, взаємодії з дійсністю (дослідження О.М. Леонтьєва, С.Л. Рубінштейна, К.Ж. Гуза, С.І. Подмазіна та ін.), цілісного світогляду молодих поколінь як умови довговічності вітчизняного суспільства.